

Знак інженерні кадри

Виходить раз на тиждень

ЩОТИЖНЕВА ГАЗЕТА КОЛЕКТИВУ ВІННИЦЬКОГО ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ

№ 11 (467)

П'ятниця, 20 березня 1992 року.

Виходить раз на тиждень.

Ціна 2 коп.

Незвичне і небуденне

Ректорат минулого тижня почався нетрадиційно і не там, де завше, а в актовому залі культурно-художнього центру.

Причина теж була нетрадиційною, якщо брати до уваги технічний профіль інституту — зібралися з нагоди вшанування не якогось фізика, хіміка, електроніка, а художника Олексія Новаківського, якому в ці дні виповнилося б 120.

Наш земляк, чиї картини знаходяться в найпрестижніших музеях світу і чий ім'я майже забуто в нашому краю, бо життя і творчість митця не вкладалися в рамки тієї ідеології, що 70 років панувала в державі.

Виявляється, що можемо лапідарно і водночас блискуче влаштувати навіть такі заходи. Все це зайняло хвилин сорок. Коротке слово про художника Т. Б. Буяльського, лапідарний аналіз його творчого почерку з ілюстрацією деяких картин Л. В. Філонова, а між цим — кілька номерів художньої самодіяльності з народними піснями України, що живили й наснажували О. Х. Новаківського; а наприкінці — вірш М. П. Стрельбицького з нагоди ювілею.

Завидна довершеність сценарію. Отже, можемо!

Хай же ця весняна ластівка буде першою!

Олексія Новаківський, «Автопортрет з дружиною».

ноу». 1918. Художник малював автопортрет з дружиною — дві долі одностайних: її очей задумливо-печальних, своїх очей астрально-запальних художник вичаровував секрет; і мимовільну арку теплих рук, і вишиття узори незорі, що в них космічні світяться кольори, і непролунний епохальний звук

художник вимальовував нескоро. Епоха то сичала з-поза глеч, фатаморгана шкірилась епоха: у Петрограді запллювали Бога, у Львові стінам снілася картеч. І українства рваний материк, замріяно-довірливо — дурнючий. хилився вже! — схилиючись на крик воїнствено — облудно-загребуще —

гу-ма-ніс-тич-ний... Українство знов куплялось на чужих словес макуху, блискучу, запахушу потеруху, щоби свою огудити любов; щоб свій слухняно обіrvatи лет, чорнозем свій своїм укрити трупом, пространство вивільняючи для трупів... Художник малював автопортрет. М. СТРЕЛЬБИЦЬКИЙ.

На знімку — фрагмент, пійманий фото — об'єктивом, в ході незвичайного ректорату.

Фото С. Лісового.

РОЗДУМИ ПІСЛЯ ДЕРЖЕКЗАМЕНІВ ЗДАТИ—ЩЕ НЕ ЗНАЧИТЬ ЗНАТИ

Закінчилися державні екзамени по спеціальності. З полегшенням зітхнули дипломники і члени ДЕК. Перші — оскільки зникла із небесного склепіння дивовижна, незрозуміла, а тому грізна химера екзамени, де можлива і незадовільна оцінка, хоча вона і не має суттєвого значення, адже завжди дадуть можливість перездати. Другі — бо закінчилася мелодрама, де вони грали досить капосну роль — робили вигляд, що є об'єктивними суддями, а фактично були звичайними статистами, спостерігачами свого браку. Нехай Бог простить і перших і других, бо не вони є винуватцями такої щорічного спектаклю. Можливо, я помилюсь, але впевненість, що це так, стала остаточною цього року.

Державні екзамени із спеціальності були запроваджені колишнім Держкомітетом з метою, яка, на мій погляд, була дуже розпливчатою і такою залишилася. Не для того вони потрібні, щоб переконати екзаменаторів в наявності у студентів теоретичної бази для виконання дипломного проекту, як це пише наш щотижневик «За інженерні кадри» № 10. Це досить легко зробити і без екзамени. Якщо потрібно перевірити обсяг знань молодого фахівця, то це доцільно зробити під час захисту дипломного проекту за умов, природно, виділення кожної на захист не десяти хвилин, як це робиться останні роки, а, можливо, і години. Хіба хтось забороняє спитати дипломника про будь-які положення з математики, фізики і іншої дисципліни?

Обмірковування цієї проблеми привело мене до висновку, що запровадження держекзамени мало завуальовану мету — створити штучний стимул для студентів молодших курсів. Мовляв, діде до першокурсника поголос про такий всебічний звіт і він мерщій почне активно і сумлінно опановувати знаннями на протязі усього терміну навчання. Як і слід було чекати, нічого із цієї витівки не вийшло. Це підтверджують фактичні результати щорічних держекзамени. Адже здавали їх студенти, які добре чули «поголос» про всебічний звіт» ще три роки тому. Але не зреагували.

Не зреагували і викладачі. І звинувачувати перших і догких немає ніяких підстав. Бо склалася і законсервувалася роками насаджувана система підготовки кадрів. На протязі кількох десятиріч панувала хибна проєктоманія. Не було 100 відсотків успішності і 90, так званої, якості — винуватцем був викладач, якого мордували зі всіх боків і всечасно. Набридало це ви-

кладачам, і вони здатні були зробити успішність і 105 відсотків. Для створення об'єктивності такому положенню поширеним заходом були різноманітні контролю, атестації. Важалося, що вони відіграють подвійну роль. По-перше, стимулюють студента до сумлінного навчання, по-друге, видають об'єктивну картину результатів. Фактично все це було фікцією.

І ця система, яку зараз ніби-то відкинуто геть, зробила свою чорну справу — сформувала, виховала нову когорту викладачів (адже зараз значна кількість кандидатів, доцентів — це вихованці часів розгулу запроваджені системи), для яких усталена методика викладання, етико-моральні принципи ставлення до студента, до своєї роботи увійшли майже на рівні спадкоємного апарату. Значною мірою «перевиховалися» і викладачі старшого покоління. Крім того, сучасна атмосфера суспільного життя додає відповідного поштовху до «збереження» контингенту студентів. Сьогодні ти виженеш студента, а завтра він вижене тебе своєю відсутністю.

От і продовжуємо ми діяти традиційними методами не завжди вибагливими, з неясною метою. І це дуже чітко висвітлюють державні екзамени. Зробимо припущення про їх необхідність, важливість. Яким повинен бути їх зміст, методика опитування, принципи оцінки і наслідки, особливо коли оцінка негативна? Передусім, програма екзамени містить широкий спектр теоретичного і практичного матеріалу майже усіх основних дисциплін за п'ять літ навчання. Далі, екзамени здає молодий фахівець, який, власне кажучи, повинен володіти цим матеріалом. Підтвердженням «повинен володіти» я не маю на увазі зловісні шкільні вирази «запам'ятати усе». Не є воно і вимогою володіти на рівні викладача. Мова йде про те, що за п'ять років у свідомості молодшої людини повинен сформуватися образцарини його майбутньої діяльності. І цей образ повинен бути чітким, і, що дуже важливо, не спотвореним. А спотворити його може багато що, але більш за все відсутність знань. Цей образ повинен бути низкою, пов'язаних між собою асоціаціями, знань, умінь та навичок. Немає знань — немає образу. Із великим сумом і навіть жахом констатувати на державному екзамени, що знань у наших вихованців бракує, за дуже малим винятком. Хіба не підтверджує цей факт те, що при наявності підручників,

(Закінчення на 2-ій стор.).

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ПЕРСОНАЛЬНІ НАДБАВКИ ДО ОКЛАДУ ВИКЛАДАЧАМ ВУЗУ

З метою стимулювання високопродуктивної праці та встановлення вищої оплати за вищу якість навчально-виховної роботи по персональних надбавках до окладів викладачам та працівникам учбово-допоміжного складу.

5. Проект призначення персональних надбавок до окладів викладачам та працівникам учбово-допоміжного складу розробляється для кожної кафедри комісією в складі: проректор по одному з видів навчально-виховної роботи, декан факультету, два заступники декана, голова профбюро факультету, завідувач кафедри та профорг кафедри.

Затверджується цей проект наказом ректора.

6. Оскільки встановлення персональних надбавок є прерогативою ректора, він має право вносити корективи в проект, розроблений комісією.

7. Розподіл проректорів для участі в роботі комісії по факультетах слідує: Свєрдлов В. Д. — ФБ, ФТМБ, ФА; Буренніков Ю. А. — ФМБ, ФФЕП, ФІТКІ, ФІНВ.

Леонтьєв В. О. — ФЕТЕ, ФФЕП, ФРА, КХЦ, РІС, ОЦКК.

8. Виплата надбавок здійснюється в кінці кожного кварталу за весь квартал.

Затверджено на засіданні ректорату 13 березня 1992 року.

В АІН України

В Києві відбулися загальні збори Академії інженерних наук України, в роботі яких взяли участь ректор нашого інституту академік Б. І. Монін, який є членом президії академії; академік О. П. Стахов обраний по відділенню «Приладобудування»; і автор цієї інформації, обраний по відділенню «Радіоелектроніка і зв'язок».

Збори відкрив президент АІНУ академік П. М. Таланчук, який проінформував, що до складу Академії обрано 130 колективних членів і 320 дійсних, в тому числі 15 з Польщі і США.

Збори проаналізували економічну ситуацію на Україні і вирішили до 1 квітня розробити основні напрями діяльності відділень, спрямовані на розвиток науково-технічного і виробничого потенціалу України, котрі б забезпечували її економічну незалежність.

Прийнято відповідні рішення. Ректор нашого інституту Б. І. Монін очолює комісію зв'язків Академії через структури Верховної Ради і кабінету Міністрів з усіма державними органами України.

Затверджено кошторис діяльності Академії на нинішній рік у сумі 4 мільйони карбованців. Колективним членам Академії вручені дипломи — свідоцтва, серед них — нашому інституту і СКБ «Модуль».

По тому відбулися засідання відділень. Я працював у своєму, яке об'єдна-

лося з відділенням «Мелічна техніка». Головою обрано віце-президента академія М. Є. Ільченка.

Зважаючи на те, що АІНУ інкюбує на умовах самфінансування, йшлося про активне залучення в число колективних членів підприємств та інститутів радіоелектронного профілю. Вирішено брати участь в конкурсно-технічних програмах, виконуючи при цьому провідну і координуючу роль. Маємо завдання і злі підбирати провідних вчених для обрання їх дійсними членами Академії. Особливу увагу слід звертати на авторитет цих учених в промислових колах, здатних економічно підтримувати Академію, на вміння проводити в рамках відділення, яке є самостійною юридичною одиницею науково-технічної інженерної розробки, які б давали прибуток Академії.

До речі, зараз Академія фінансує економічно вигідні і перспективні для України розробки.

Прийнято попереднє рішення провести виїзну сесію відділення у вересні в м. Керч на базі міжнародної конференції «Приладобудування-92». Основним організатором цієї конференції виступає ВПІ. Хто хоче взяти у ній участь, може звертатись на кафедру АП до доцента А. Н. Мироненко.

М. ФІЛІНЮК.

завнафедрою АП, академік.

ЗДАТИ—ЩЕ НЕ ЗНАЧИТЬ ЗНАТИ

(Початок на 1-й стор.)

посібників, конспектів, довідників молодий фахівець неспроможний сформулювати задовільної відповіді на допити прості питання за дві-три години. А нездатний він це зробити тому, що від першого і до останнього року навчання єдиним мотивуючим елементом для нього були екзамени. Хіба не ремствуємо ми на навчальний план за те, що для ось цієї дисципліни не передбачено екзамена. Адже не буде ходити студент на лекції і не вивчатиме сумлінно цієї дисципліни! Такий склався стереотип, такою є єдина і найбільш діюча мотивація.

А екзамен, яким він є сьогодні, відіграє негативну роль у пізнавальному процесі, оскільки спонукає викладача дещо заспокоїтися: є екзамен — студент буде вивчати матеріал, а студента підштовхує весь час думка — яким би чином здати. Не знати, а саме здати. І частенько така мета стає дійсністю, бо на екзамені ймовірність відіграє суттєву роль. Цьому ефектові є можливість якось запобігти, але справа у іншому. Хіба може викладач за якихось півгодини визначити на такому екзамені наявність у студента того образу, тієї низки знань, умінь та навичок, які і утворюють поняття самої дисципліни? А коли викладач і спробує підключити свою об'єктивність до це тільки собі збитки, адже незадовільні оцінки потрібно ліквідувати не тільки студентам, а і викладачеві у вільний від роботи час. Такі види роботи до загального учбового навантаження не зараховуються. А психологія була і залишилась психологією, адже даєно почала гуляти поміж викладачами приказка: «Вони роблять вигляд, що плачуть, а ми робимо вигляд, що працюємо».

Так, систему поточної і кінцевої оцінки результатів учбового процесу потрібно переосмислити і зробити діючою і об'єктивною. Але це далеко не все і не найголовніше. За останню чверть століття мені жодного разу не довелося бачити організацію навчального процесу на базі чіткої і виваженої моделі фахівця. Безперервно змінювалися навчальні плани і відповідно до них програми. Головною метою оновлення була спроба утилізувати план нові дисципліни, які з'являлися за вимогою часу. Інколи і за бажанням дуже «шановного» наукового вельможі.

А для цього потрібно, вишукати час, який завжди є дефіцитом. Єдиний спосіб — викинути щось, або скоротити час на яку-небудь дисципліну. Викидали і скорочували, не дуже піклуючись про кінцевий результат. І виходило, що вивчали фізику, а відповідні розділи математики почнуть вивчати через півроку; вивчають електроніку, а фізика твердого тіла буде вивчатися через рік; вивчають технології виготовлення, а проектування і конструювання ще не зачіпали.

Вища школа сповідує принцип навчання — від часткового до загального. Недоліки такого принципу науковцям відомі — немає можливості уявити собі роль і значення «частки». А студент повинен уявляти або вірити, що така «частка» причетна до загального і це загальне не буде існувати без цієї «частки». Але дуже авторитетна людина сказала, що за двадцять років роботи на посаді конструктора жодного разу не торкалася подвійного інтегралу або ряду Фур'є і важливість математики ставиться студентом під сумнів. Ось чому потрібно мати цей психологічний фактор на увазі при розробці навчальних планів, а особливо програм.

Ми зараз працюємо в умовах певної автономії, що дає можливість самостійно вирішувати питання організації і методичного плану. Потрібна виваженість, потрібна скрупульозна робота над моделями фахівців, над навчальними планами і програмами. Потрібно дуже ретельно зістикувати загальний термін навчання із всіма видами навчальної роботи, щоб не було у студента п'ять пар щоденно. Потрібно також ретельно зістикувати зміст усіх програм, щоб ми самі студенти відчули невід'ємність «частки» від загального. Дуже важливо відновити роль дослідницької роботи студентів. І не в плані залучення їх до наукових досліджень на кафедрі, а як обов'язкової складової частини навчального процесу. Це особливо необхідно зробити, зважаючи на нову систему підготовки, тобто, бакалаврат і особливо магістерський ступінь. У такій роботі потрібно не квалитися, але поспішати, бо час не чекає.

Цілком ймовірно, що не усі положення, які я тут виклав, є істинною, бо думка людини завжди суб'єктивна. Але я виклав свої думки щиро і чесно.

Юрій ДАНИЛУК,
професор.

НА ТЕМИ ДНЯ

Кому, як, а студенту в умовах лібералізації цін, життя дає стусанів з усіх боків. Бо його худорлявий гаманець явно не розрахований на край ненажерливі за вартістю підручники і зошити, обіди в їдальні і навіть на легкі «перекусони» в інститутських буфетах «бистро». Ну, а хочеться бодай раз на тиждень завітати у відеосалон, кінотеатр, сходити на танці, щось придбати з одягу, взуття.

Де на все це взяти гроші при такій дорожнечі, особливо тим, хто на батьків надій не покладає, або їх не має? Відмовитися від елементарних людських запитів, від молодості?

Буде, звичайно, нещирістю твердити, що усі ці складності і проблеми, як червоні палички, може зняти студентська профспілка, але якогось полегшення ситуації вона домагається. І справжньою виручалівкою став фонд соціальної допомоги, положення про який днями затверджено ректором ВПІ Б. І. Мокіним і головою профкому студентів В. С. Боднарем.

Ось що собою являє цей фонд: утворюється він за рахунок не менше 10% асигнувань на стипендіальний фонд інституту, його економії, а також коштів, одержаних з інших (позабюджетних) джерел. Розподіляється він між факультетами у відповідності з кількісним і соціальним складом студентів.

Кому фонд уміхається?

1. 50% направляється на матеріальну допомогу, допомогу при народженні дитини і її догляді.

Першочергово допомога надається сиротам, напівсиротам, інвалідам, малозабезпеченим, із багатодітних сімей. Воїнам — інтернаціоналістам, потерпілим внаслідок орнібельської катастрофи (1—4 категорії), хворим на туберкульоз, тим, хто хворів не менше місяця, які одружуються, у кого батьки — інваліди I та II-ої груп

ОГОЛОШЕННЯ

Науково-дослідна частина ВПІ оголошує конкурс серед викладачів, співробітників і студентів інституту на кращий програмний продукт: «Бухгалтерія — воєдін кадів».

Переможця чекає одноразова винагорода в розмірі декількох тисяч карбованців (суму визначено буде пізніше) і внутрішня госптема по авторському нагляді, за впровадженням, експлуатацією і обслуговуванням готового продукту.

СТУДЕНТСЬКА ВИРУЧАЛІВКА

та інші.

Розмір матеріальної допомоги встановлено в межах 25—100% від звичайної стипендії. Для студентів-сиріт виділяється у розмірі 5 звичайних стипендій.

2. 20% фонду використовується для заохочення студентів за успіхи в навчанні, науковій і громадській роботі.

а) надбавка до стипендії — за активну участь в науковій і громадській роботі і успішне навчання — в розмірі від 25 до 100% по відношенню до звичайної стипендії.

Ця надбавка знімається, якщо студент припинив наукову і громадську діяльність, знизив показники в навчанні, або порушив дисципліну.

Категорія студ. розміри стипендії в крб. на місяць устигаючим хорошистам відмінникам

студентам (крім тих, що мають пільги)	400	445	495
з числа дітей-сиріт і тих, що залишилися без піклування батьків	530	605	690
з числа дітей-сиріт, або тих, що залишилися без піклування батьків і перебувають на державн. забезп.	335	370	430
студ., які перебувають на повн. державн. забезп.	175	225	270
з числа колишніх військовослужб., які стали інвал. внаслідок поранення, кантузі, каліцтва, або захвор. при виконанні інтернац. обов'язку	595	635	690
колишні воїни - интерн., які навч. з відривом від виробництва	510	560	605

студенти, які постражд. від чорнобильської катастроф. — на 50% вище розмірів стипенд., встановлених для відп. спеціальностей і категорій

студ., які навчаються за направленням підпр., установ, організацій, колгоспів — радгоспів при стажі роботи до 3-х років більше 3-х років — на 30% вище встановл. для відповідних спеціальностей і категорій — «— на 50% вище

Бринить, переливається кольорами ніжне, співуче слово Кожаня. Під дзвінким сльозом цього українського слова на кафедрі російської та української мов 13 березня відбувся вечір іноземних студентів.

Не було тут жагучих танців, подібних до «Ламбади», проте вечірня пройшла цікаво. Самі розумієте, що тема для молодих людей вельми жвава і студенти старались висвітлити своє бачення, розуміння високого почуття віршами, піснями, розповідями у відповідності зі звичаями і традиціями своїх народів.

Я там був, слухав дивись і... мандрував по країнах і континентах, не перетинаючи кордонів, не маючи справ з митницями.

Степан ЛІСОВИЙ.
Фото автора.

ВІТАЄМО!

Тридцять років тому, якраз у березні, інженер науково-дослідної лабораторії по автоматизації виробничих процесів Вінницького олійно-жирового комбінату Михайло Євгенович Іванов подав заяву до нашого інституту. Втім, його тоді мало хто й називав по імені та по-батькові, бо було молодому чоловікові всього двадцять п'ять — вік романтичних дерзаних і надій, початок життєвого шляху.

Прийшов він до Вінниці після Томського електроμηнічного інституту інженерів залізничного транспорту, який закінчив з відзнакою. У нас же починав з асистента по курсу теорії машин і механізмів, а вся його наступна наукова діяльність по нинішній день перебуває в такій прозаїчній царині, як гідроприводи технологічних машин ударної дії. На цьому поприщі — і кандидатська дисертація, і 52 друковані праці, і учбові посібники, і монографія, і низка винаходів та авторських свідоцтв.

Все це, зрештою, є у кожного чи майже в кожного науковця і викладача з тридцятирічним стажем. Але не в кожного є такий високий авторитет, як у Михайла Євгеновича. З першої зустрічі впадає в очі його приязнь і доброзичливість, його чарівна, якась дитинна усмішка, його неспірна уважливості. Михайло Євгенович, без сумніву, належить до тієї, на жаль, не дуже численної категорії людей, котра сіє навколо себе добро і розум. Просто, легко і напрощуд демократично він гуртує кожен колектив, де йому доводиться працювати. Так само просто і легко вміє розв'язувати найскладніші проблеми. То ж не дарма, не маючи за плечима ще й сорока, уже був заступником директора Вінницького філіалу політехнічного інституту, а по тому багато літ — проректором, зокрема, і на такій важкій ділянці, як робота з іноземними студентами.

Не раз доводилося бачити його в ролі господаря, який приймав гостей з-за кордону і знову Івановський магнетизм добра робив ці зустрічі щирими й розкованими. Саме за це Михайла Євгеновича не тільки глибоко поважають, а й люблять. Гадаємо, що такі чудові якості характеру мають вивчатися, щоб вони множились і робили світ кращим, ніж він є зараз.

Вітаючи Михайла Євгеновича з тридцятилітнім трудовою діяльністю на педагогічній і науковій ниві, а також з 55-річчям від дня народження, бажаємо йому щастя, здоров'я і нових творчих висот.

ІНФОРМАЦІЙНЕ РІЗНОТЕМ'Я

СКОРОЧУЄМОСЬ

Якось так вийшло, що при всіх попередніх скороченнях «сія участь» обминала лаборантів. Їх за положенням повинно бути не більше 50 відсотків викладацького складу, проте в деяких підрозділах буває мало не стільки, як викладачів. Деякі переведені в ранг інженерів, хоча це, здебільшого, теж порушення.

Отже, доведеться наводити порядок з учбово-допоміжним персоналом, дехто змушений буде перейти в інші підрозділи, а декому доведеться шукати роботу.

Хочемо заспокоїти тих, хто одержує військову пен-

сію. Тут не буде, як то мовиться, «поголовного» скорочення. Якщо у вас з штатом повний порядок і ви працюєте добре, то все залишиться по-старому.

ШАНУЙТЕСЯ, БОРЖНИКИ!

Шановні читачі інститутської бібліотеки! Якщо ви взяли підручника чи книжку до 1 січня 1992 року і десь її загубили, то вам тепер буде не весело. Рішенням ректорату за кожну таку книгу доведеться сплатувати 20-ти кратну вартість. Книжки з вартістю 1992-го року для боржників будуть коштувати в 10 разів більше.

Прикро?

Нічого не полишеш —

ринкова економіка!

БУДЕ ПОРТРЕТНА ГАЛЕРЕЯ

Ну, може, не зовсім галерея, але її все одно давно пора створити. Адже йдеться про увічнення в картинках образів тих людей, що складають гордість нашого інституту. Тут, безперечно, мають бути портрети фундаторів вузу Р. Ю. Кігеля, І. В. Кузьміна, академіків, професорів, найкращих викладачів і вчених.

На останньому ректораті представлялися перші портрети, виконані вінницькими художниками. Галерею буде розміщено в холі біля актового залу ректорату.